

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/75/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8717209033
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8717209033.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci navrhovateľky - manželky A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C., D. E. XXXX/XX, zast. Advokátska kancelária Hudzík & Partners s.r.o., Poprad, Mnoheľova 830/15, IČO: 47251654 proti odporcovi - manželovi F. B., nar. X.X.XXXX, bytom G., G. C. X, zast. JUDr. Daniela Ježová, LL.M, PhD., so sídlom Bratislava, Javorinská č. 13, v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k mal. G. B., nar. XX.X.XXXX, bytom ako matka, zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, za účasti Krajskej prokuratúry Prešov, o odvolaniach manželky a manžela proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 15P/186/2017-445 zo dňa 31.3.2022, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch I., II a VI.

II. Mení rozsudok vo výrokoch III. a VII. tak, že z a v ä z u j e otca prispievať na výživu mal. G. sumou 200 Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc právoplatnosťou výroku o rozvode manželstva.

III. Mení rozsudok vo výrokoch IV., V. a VIII. tak, že otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. G. každý párný štvrtok a piatok kalendárneho roka v čase od 15.00 hod. do 16.00 hod. za asistencie odborného pracovníka Centra pre deti a rodiny Bratislava - Röntgenova, Röntgenova 6, 851 01 Bratislava v mieste a za podmienok určených odborným pracovníkom centra po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

Po uplynutí 6 mesiacov je otec o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. G. každý párný víkend kalendárneho roka od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod.

Matka je p o v i n n á mal. na osobný styk s otcom riadne pripraviť a v čase začatia styku ju odovzdať otcovi v mieste bydliska mal. dieťaťa.

Otec je p o v i n n ý mal. v čase ukončenia styku mal. odovzdať matke v mieste bydliska mal.dieťaťa.

Otec je o p r á v n e n ý telefonovať s mal. G. každý utorok v čase od 18.30 hod. do 19.00 hod., počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

Matka je p o v i n n á mal. na telefonický styk s otcom riadne pripraviť a zabezpečiť maloletej v čase telefonického kontaktu prístup k telefónu.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka (ďalej aj ako manželka alebo matka) sa podaným návrhom na začatie konania domáhala rozvodu manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. G. na čas po rozvode manželstva.

Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) rozsudkom zo dňa 19.6.2018 manželstvo rozviedol, mal. G. zveril do osobnej starostlivosti matky a otcovi určil výživné v sume 1200,- eur mesačne.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v nadväznosti na manželom podané odvolanie, zrušil rozsudok súdu zo dňa 19.6.2018 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Po vrátení veci Okresný súd Poprad napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Manželstvo účastníkov konania F. B., nar. X.X.XXXX a A. B., D. H., nar. XX.X.XXXX uzavreté dňa 8.4.2017, zapísané v Knihe manželstiev F. I. J. vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XXX, pod por. číslom XX rozvádza.

II. Na čas po rozvoде z v e r u j e mal. G. B., nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok.

III. Z a v ä z u j e otca prispievať na výživu mal. G. sumou 150,- eur mesačne, od právoplatnosti tohto rozsudku, ktoré výživné je otec p o v i n n ý platiť do rúk matky vždy do 15.-ho dňa v mesiaci vopred.

IV. U p r a v u j e styk otca s mal. G. B., nar. XX.X.XXXX tak, že u k l a d á otcovi povinnosť v lehote 60 dní zabezpečiť akreditované centrum odborného poradenstva a asistovaných kontaktov v mieste bydliska maloletej a túto skutočnosť oznámiť matke v tejto stanovenej lehote.

V. Prvých 10 asistovaných stykov otca s maloletou G. B., nar. XX.X.XXXX sa bude realizovať za prítomnosti matky a to v rozsahu určenom dohodou medzi rodičmi a príslušným akreditovaným centrom odborného poradenstva a asistovaných kontaktov.

VI. U k l a d á matke povinnosť vždy jedenkrát mesačne informovať otca o zdravotnom stave dieťaťa, pomeroch dieťaťa, školských aktivitách a o iných dôležitých skutočnostiach týkajúcich sa maloletého dieťaťa.

VII. V prevyšujúcej časti návrh matky z a m i e t a.

VIII. V prevyšujúcej časti návrh otca z a m i e t a.

IX. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

Proti výrokom III., IV., V., IX. rozsudku podala odvolanie manželka, navrhujúc napadnutý rozsudok zmeniť a zaviazat' otca povinnosťou prispievať na výživu mal. G. sumou 200,- eur mesačne, počnúc dňom 12.9.2017 opakovane do budúca, upraviť styk otca formou asistovaného styku v akreditovanom centre odborného poradenstva a asistovaných kontaktov, v mieste bydliska maloletej, ďalších 10 asistovaných stykov otca s maloletou sa bude realizovať za prítomnosti matky, a to v rozsahu určenom dohodou medzi rodičmi a príslušným akreditovaným centrom odborného poradenstva a asistovaných kontaktov. Prvé tri stretnutia prebehnú iba za prítomnosti rodičov maloletej. Manželka si súčasne uplatnila nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Proti výrokom I., III., IV., V. podal odvolanie manžel, navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh matky na rozvod manželstva zamietol, eventuálne zaviazal otca mal. prispievať na jej výživu sumou 75 Eur mesačne a upravil styk v akreditovanom centre a po uplynutí určenej doby upravil styk do budúca.

Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolania manželky a manžela sú sčasti dôvodné.

Manžel vo svojom odvolaní napáda správnosť záveru súdu, ktorý rozviedol manželstvo. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že rodiča nežijú v spoločnej domácnosti, manželka ju opustila po dvoch mesiacoch od uzavretia manželstva. Súd považoval manželstvo za formálny zväzok, ktorý neplní žiadnu z funkcií, predpoklad obnovenia spolužitia je nereálny a obidva manželia s rozvodom súhlasili. Obaja manželia žijú v iných mestách, matka má nového partnera, s ktorým žije v spoločnej domácnosti 4 roky. Odvolací súd v plnom rozsahu poukazuje na odôvodnenie súdu prvej inštancie v bode 23. rozsudku, na základe ktorého mal za to, že je namieste manželstvo, ktoré neplní účel, rozviesť a s prijatým právnym záverom sa stotožňuje. Dôvody rozvratu manželstva neboli zo strany súdu na strane manžela, ak ako sa domnieva vo svojom odvolaní, odvolací súd považuje za dôvod rozvratu manželstva neschopnosť komunikácie oboch manželov a zároveň ich diametrálne odlišné názory na výchovu ich spoločnej dcéry. Nie je možné vinu za rozpad manželstva pripísať len na ťarchu jedného z manželov. Vo vzťahu k odvolacej námietke manžela o danosti dôvodov, pre ktoré je na mieste vyhlásenie manželstva za neplatné, odvolací súd poukazuje na závery súdov, ktoré v tejto veci právoplatne rozhodli tak, že tento návrh manžela zamietli tak, ako na to správne poukázal súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení v bode 23.

Obaja rodičia napadli výrok, ktorým súd rozhodol o výške výživného. Otec má za to, že súd sa podrobne nezaoberal výdavkami maloletej, taktiež dostatočne neodôvodnil výšku potenciálneho príjmu otca, z ktorého pri určení výživného vychádzal. Matka naopak má za to, že vzhľadom na zvýšené potreby, ktoré má mal. G. v súvislosti s jej zdravotným stavom sú nedostatočne premietnuté do výšky vyživovacej povinnosti určenej súdom.

Ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, mal. G. je dieťa, ktoré sa narodilo so zdravotným postihnutím. Má detskú F. K., s tým spojenú L., J. J. C. M. E.. Je sledovaná v špecializovaných zdravotných zariadeniach na oddeleniach neurológie, ortopédie, urológie, logopédie, podrobuje sa rehabilitáciám. Dieťa navštevuje prvý ročník ZŠ, je žiačkou integrovanej triedy. Matka má v súvislosti s nepriaznivým zdravotným stavom mal. G. zvýšené výdavky, ktoré vyčísliła na 2.000 Eur mesačne a ktoré zahŕňajú hipoterapiu, plávanie, procedúry v pohybových a rehabilitačných centrách. Dieťa má bezlaktózovú a antihistaminovú stravu. Suma celkových výdavkov nie je kvantifikovaná konkrétnou sumou, čo však nie je ani žiaduce. Odvolací súd nie je náchylný myšlienke podrobne preukazovať výdavky mal. detí a za tým účelom predkladať súdu pokladničné bloky z nákupu potravín, ošatenia, obuvi či dokonca hygienických potrieb pre dieťa. Tento postup by smel byť dehonestujúci pre mal. dieťa, ak by súd považoval niektoré potraviny či kozmetiku za nadštandardnú či pre dieťa nepotrebnú. V tomto kontexte uprednostňuje odvolací súd určitú mieru zovšeobecnenia odôvodnených potrieb dieťaťa, najmä s ohľadom na jeho vek. Nad tento rámec sa zohľadnia samozrejme špecifické výdavky dieťaťa, dôvodiace odklon od generalizácie prípadu, súvisiace napríklad so zhoršeným zdravotným stavom dieťaťa.

V konaní bol zistený príjem otca vo výške 75 eur mesačne, pracujúceho v spoločnosti J. N. ako kuchár. Súd vzhľadom na pracovnú históriu otca, ktorý v minulosti pracoval v zahraničí a udával príjem vo výške od 30 do 2.500 Eur mesačne, priemerne 1.000 Eur mesačne, vychádzal z potenciality príjmu otca v tejto výške. V konaní neboli zistené a ani otcom tvrdené obmedzenia, ktoré by mu bránili v schopnosti dosahovať príjem. Správnosť záveru súdu o možnostiach otca dosahovať príjem na úrovni 1.000 Eur mesačne je možné oprieť aj o skutočnosť, že podľa portálu www.platy.sk je priemerný plat na pozícii kuchár v meste G. 1.030 Eur mesačne a táto suma predstavuje zhruba aj medián pracovných ponúk na voľné pracovné miesta kuchára.

K mediánu miezd vodiča poukazuje odvolací súd na verejne dostupné zdroje inzerujúce voľné pracovné miesta. Inzerujúca spoločnosť COMPOSTELA, s.r.o. ponúka mzdu až vo výške 1.700,- eur (<https://www.profesia.sk/praca/compostela/O4484725>), spoločnosť MADLEN, s.r.o. ponúka mzdu až 1.500,- eur (<https://www.profesia.sk/praca/madlen/O4480642>), (<https://www.profesia.sk/praca/roko-gips/O4382539>), V nadväznosti na uvedený výber niekoľkých dopytov po práci je zrejmé, že deklarovaný príjem otca je podstatne nižší než by na pracovnom trhu mohol objektívne dosahovať, čo má priamy dopad na plnenie jeho vyživovacej povinnosti. Úvahy súdu prvej inštancie o potencialite príjmov otca možno preto považovať za vecne správne.

V možnostiach a schopnostiach otca je dosahovať príjem aspoň vo výške 1.000,- eur mesačne v čistom. Z takto ustáleného potenciálneho príjmu nemožno považovať súdom prvej inštancie určené výživné za neprimerane vysoké. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodovacu prax súdov Českej republiky v otázkach určovania výživného, a to vzhľadom na podobnosť právneho prostredia. Pri určovaní výšky výživného je potrebné zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR, verejne dostupný na webovom sídle <https://vyzivne.justice.cz/kalkulacka-vyzivneho/> Vekovej kategórii mal. Karolíny 6 -9 rokov zodpovedá pri jednej vyživovacej povinnosti povinného rodiča podľa všeobecného materiálu určenie výživného vo výške 15 % z čistého príjmu povinného rodiča. Za takýchto okolností výška výživného predstavuje 150 Eur tak, ako ju určil súd prvej inštancie. Odvolací súd má však zato, že vzhľadom na výrazne zhoršený zdravotný stav mal. G. a intenzívnu potrebu liečby a rehabilitácií, sú náklady na starostlivosť o ňu nepomerne vyššie ako u zdravého dieťaťa. Preto je podľa názoru odvolacieho súdu namieste, aby nielen matka, ale aj otec sa podieľal na uhrádzaní týchto zvýšených výdavkov. Matkou navrhovanú výšku výživného 200 Eur mesačne považuje odvolací súd za plne odôvodnenú potrebami maloletej G..

Matka vo svojom odvolaní žiada, aby súd výživné priznal od podania návrhu do budúca. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že predmetom konania je konanie o rozvod manželstva a s ním spojená úprava rodičovských práv na čas po rozvode manželstva (§ 24, ods. 1 Zákona o rodine). Vzhľadom k uvedenému, v takomto konaní je možné určiť výživné najskôr odo dňa nadobudnutia právoplatnosti výroku o rozvode manželstva. Preto priznanie výživného od podania návrhu nebolo možné.

Obaja rodičia napádajú odvolaním výrok, ktorým súd upravil styk otca s mal. G.. Je potrebné dať za pravdu obom rodičom, že spôsob, akým súd prvej inštancie upravil asistovaný styk je nevykonateľný a nejasný. Odvolací súd v súlade so závermi znaleckého dokazovania a v zhode so záverom súdu má za to, že v danom prípade je potrebné upraviť styk otca s G. formou asistovaného styku za účelom pomoci a podpory pri vybudovaní si vzájomného vzťahu otca a dcéry, ktorá má navyše špecifické potreby v súvislosti s jej zdravotným stavom. V žiadnom prípade však nemožno súhlasiť so záverom súdu, že takéto zariadenie, ktoré poskytuje asistovaný styk si má zabezpečiť otec. Súd, ako aj iné orgány starostlivosti súdu o maloleté deti majú povinnosť podľa Dohovoru o ochrane práv dieťaťa poskytnúť ochranu záujmu mal. dieťaťa a preto je úlohou súdu zabezpečiť aj realizáciu asistovaného styku, v prípade ak to určuje záujem dieťaťa. Vzhľadom k uvedenému, odvolací súd zmenil výrok súdu o styku tak, že určil konkrétne zariadenie v mieste bydliska maloletej G., ktorého úlohou bude zabezpečiť asistovaný styk otca s dcérou. Odvolací súd má za to, že takýmto spôsobom bude najlepšie zabezpečená ochrana záujmu mal. G., ktorá zároveň bude mať priestor budovať si po dobu, ktorú odvolací súd považuje za primeranú vzájomný vzťah so svojim otcom. Po uplynutí doby 6 mesiacov odvolací súd predpokladá úspešné ukončenie adaptačného procesu a možnosti úpravy styku bez asistencie. V prípade, ak by sa tento predpoklad nepodarilo naplniť, bude namieste zvážiť zmenu súdnej úpravy, reflektujúcu aktuálne potreby maloletej. Okrem osobného styku odvolací súd upravil aj telefonický styk, keďže má za to, že ide o spôsob nenásilného nadviazania kontaktu, ktorý je prospešný pre účel prípravy na osobný styk.

Zhrnúc teda vyššie uvedené, odvolací súd považoval za spravodlivé zvýšiť výživné zo strany otca na sumu 200 Eur a taktiež upraviť styk formou postupného, na začiatku asistovaného a telefonického styku. Za daného stavu preto zmenil napadnutý rozsudok postupom vyplývajúcim z ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP v spojení s ust. § 58 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V preskúmvanej veci odvolací súd súčasne nevzhladol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).